

8-9 Mayıs 2025'te, Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde Toplanan

8. Uluslararası Mavi Karadeniz Kongresi Sonuç Bildirisi

Uluslararası Mavi Karadeniz Kongresi, Karadeniz kıyıdaşı ve hinterlandı ülkelerinin siyasi, sosyal, ekonomik, kültürel ve çevre sorunları, çözüm yolları ve iş birliği imkanlarını tartışmak üzere bu alanda çalışma yapan araştırmacı ve karar vericileri bir araya getirmeyi hedefleyen 2008'den beri düzenli olarak toplanan bir kongre olup sekizincisi 8-9 Mayıs 2025 tarihlerinde düzenlenmiştir. Kongre süresince sunulan son derece verimli araştırma ve bilgilere dayalı tebliğler en kısa zamanda yayınlanacaktır.

Bu yıl “Çatışma Çözümleri, Sürdürülebilirlik ve Kalkınma” temaları çerçevesinde düzenlenen Kongrede, katılımcılar bölgenin öncelikli gündem maddeleri arasında yer alan barışın tesisi, çevrenin korunması ve ekonomik iş birliği konularında görüş alışverişinde bulunmuşlardır. Etkinlik süresince bölgeyle ilgili mevcut durum, imkânlar, gelecek projeksiyonları, olası riskler ile bu risklere yönelik çözüm önerileri kapsamlı bir şekilde değerlendirilmiştir. Katılımcılar, somut analizler ve politika önerileri sunarak yapıcı katkılarda bulunmuşlardır.

Kongrede sunulan bildiriler, uluslararası güvenlik çalışmalarında giderek artan bir biçimde söylem analizine dayalı kuramsal yaklaşımların benimsendiğini ve güvenliğin yalnızca askerî değil, aynı zamanda ekonomik, toplumsal, çevresel ve siyasal alanlarda da inşa edilen bir olgu olarak ele alındığını göstermektedir. Güvenliğin farklı boyutlarının bu denli yaygın kullanımı, farklı kuramsal perspektiflerin de akademik literatürdeki öneminin gittikçe arttığına işaret etmektedir.

Özellikle Türkiye dışından araştırmacıların ve diğer ilgililerin Kongreye katılımı, küresel siyaset ve uluslararası ilişkilerdeki güncel konuların çeşitli toplumsal ve akademik perspektiflerden saha deneyimlerinin paylaşılmasına olanak tanımıştır. Bu sayede Kongrede kapsamlı bir bilgilendirme ve tartışma zemini oluşmuştur.

Küresel tehdit boyutu gittikçe artan çevre sorunları, Karadeniz ve hinterlandı için de gittikçe daha fazla önem arz etmektedir. Bu alandaki tedbirler ve ortak politikalara yönelik iş birliği gelecekteki sorunların şiddetini hafifletecektir. Bölgesel çevre ve iklim politikalarının alt bölge ve ülke koşullarına göre iş birliği halinde yerleştirilmesi bu alandaki sorunların çözümünü kolaylaştıracaktır. Özellikle iklim değişikliğinin güvenlik boyutu dikkate alınarak yeni stratejilerin geliştirilmesinin acil bir ihtiyaç olduğu tekrar vurgulanmıştır.

Karadeniz ve çevre ülkelerini uluslararası zeminde bir araya getiren Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün (KEİ) hedeflerinin ilerletilmesi son derece önemli olup başta Türkiye olmak üzere üye ülkeler bu konuda daha fazla gayret göstermelidir. Rusya-Ukrayna Savaşı başta olmak üzere komşu ülkeler arasındaki sorunların örgütün etkinliğini kısıtladığı görülmektedir. Bölge dışı küresel aktörlerin komşu ülkeler arasındaki uzlaşmazlıklara müdahalesi, genellikle sorunun çözümünden çok bu aktörlerin bölgeye yerleşmelerine ve sorunların çözümsüz kalmasına yol açmıştır. Bu gerçek ışığında bölgesel sorunların öncelikle ikili ilişkiler zemininde veya KEİ bünyesinde çözümü için gerekli politikaların ve kurumsallaşmanın önemine dikkat çekmek isteriz.

Karadeniz bölgesi ve çevresinin Avrupa, Asya ve Orta Doğu arasındaki jeopolitik önemi yüksek olan konumu dikkate alındığında bölgedeki barış ve istikrarın, küresel ilişkilere olumlu katkısı da oldukça önemlidir. Küreselleşme sürecinde ülkeler arasındaki bağımlılığın artması, KEİ bölgesindeki istikrarı daha da hayati hale getirmektedir. Özellikle Karadeniz'in doğusunda enerji zengini ülkelerin batısında ise daha çok ithalatçıların bulunması iş birliği ve istikrar temelli ilişkilerin gereğini ortaya koymaktadır.

İlerleyen süreçte bilimsel iş birliği imkanlarının artırılması, genç araştırmacıların desteklenmesi ve disiplinler arası çalışmaların teşvik edilmesi, gelecekteki kongrelerin daha verimli geçmesini kolaylaştıracaktır. Bölge tarihine dair konuların ilerleyen kongrelerde daha fazla yer bulması, tematik derinliği artıracak önemli bir etkidir. Bölgenin politik, ekonomik, felsefi, edebi ve kültürel yönlerini vurgulayan çalışmalar hem yerel hem de evrensel değerlerin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca, Kongre bildirilerinin açık erişimle yayımlanması, bilimsel bilginin yaygınlaşmasını hızlandıracaktır.

Karadeniz ve çevresi konusunda yüzlerce yıllık tarihsel geçmişinden bugüne ekonomik, sosyal ve siyasal alanlar başta olmak üzere yaşanan çok yönlü değişimi bilimsel bir yaklaşımla ele alan 8. Uluslararası Mavi Karadeniz Kongremize, ülkemizden ve ülke dışından yüzlerce bildiri başvurusu geldi ve önemli bir kısmı kabul edilerek sunuldu. Bu yüksek ilgi ve heyecan, Kongremizin ülkemizde önemli bir bilgi oluşum ve paylaşım odağı olduğunun göstergesidir. Bu yönüyle Kongre, akademiye yeni araştırmacıları kazandırma ve geliştirme yönünde önemli bir fonksiyonu yerine getirmektedir.

Kongre organizasyon komitesinin, özellikle de öğrencilerin ve diğer paydaşların özverilerini takdir ediyoruz. Bölge ülkelerinin sorunlarını ve iş birliği imkanlarını akademik ve siyasi boyutlarıyla araştıran, farklı ülkelerden katılımcıların yer alacağı bundan sonraki kongreleri heyecanla bekliyoruz.

8. Uluslararası Mavi Karadeniz Kongresi'nin düzenleme kurulu üyelerine, emeği geçen katılımcılara şükranlarımızı sunarız. Farklı ülkelerin iş birliği ve kardeşlik bağlarını kuvvetlendirecek, bölgede barış ve istikrarın tesisine katkıda bulunacak nice kongre ve etkinliklerde buluşmayı temenni ediyoruz.

Kongrenin sponsorları olarak İstanbul Boğazi Belediyesi Birliği (İBBB), NETA Global, Afro-Avrasya Araştırmaları Enstitüsü ve Uluslararası İlişkiler Kulübü ile Kongreye ev sahipliği yapan Marmara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne teşekkür ederiz.